

KUNSTHØGSKOLEN I OSLO

OSLO NATIONAL ACADEMY OF THE ARTS

Adresse Fossveien 24
0551 Oslo
Norge

Telefon (+47) 22 99 55 00

Post Postboks 6853
St. Olavs plass
N-0130

Faktura Postboks 386
Alnabru
0614 Oslo

Org.no. 977027233
Giro 8276 0100265

KHIODA
Kunsthøgskolen i Oslo,
Digitalt Arkiv

www.khioda.no
khioda@khio.no

Martin Bech-Ravn
[Uten tittel]

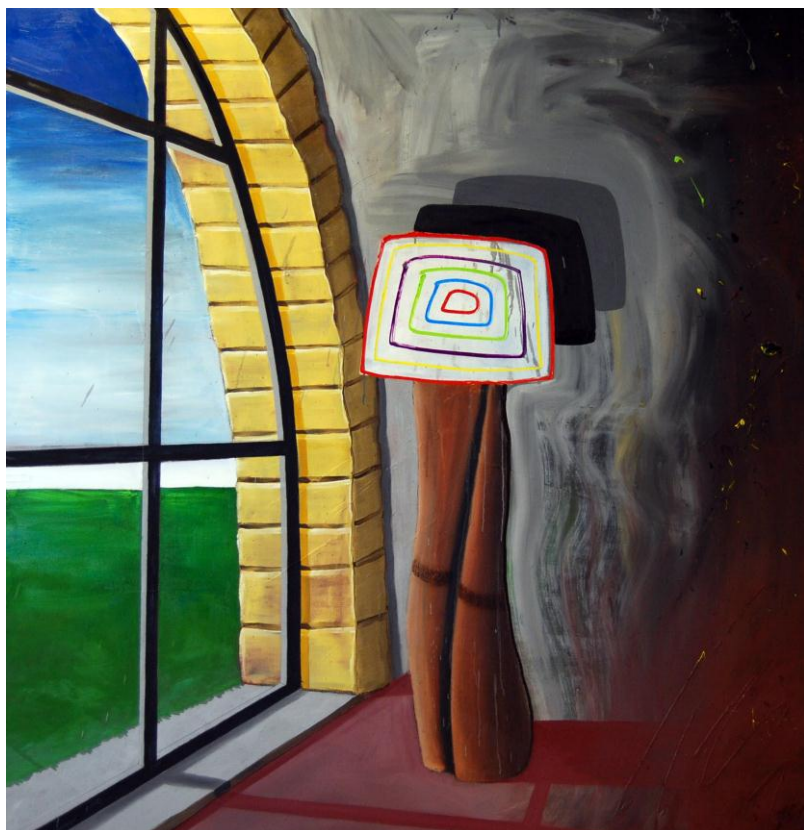
MFA
Kunstakademiet 2013

Publikasjoner som arkiveres/publiseres i KHIODA reguleres av Lov om opphavsrett til åndsverk.

Opphavsmannen beholder opphavsretten til materialet i KHIODA, men gir brukerne tillatelse til å sitere fra verket, samt videreformidle det til andre, i henhold til åndsverkslovens regler. En forutsetning er at navn på utgiver og opphavsmann angis.

Kommersiell bruk av verket er ikke tillatt uten etter skriftlig avtale med opphavsmannen.

Martin Bech-Ravn
Mastertese
Kunstakademiet i Oslo
2013

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	Side 1
2. Rum.....	Side 2
3. Musik.....	Side 2-3
4. Pizza og revolution.....	Side 3-4
5. Afgangsudstilling – Territorium.....	Side 4-5
6. Dybt vand.....	Side 5-6
7. Heute fertig, Morgen denken.....	Side 6-7
8. Opdatering.....	Side 7
9. Opsummering.....	Side 7
10. Kildefortegnelse.....	Side 8

Indledning

Jeg er først maler, derefter kunstner. Det virker som om alle er meget interesseret i at være kunstnere, det er jeg ikke.

Jeg er interesseret i at bearbejde materiale, maling og lærred. At skabe billeder på forskellige måder, med forskellige forudsætninger. Jeg har en konstant skaberlyst. Men egentlig ikke nogen lyst til at "skabe" noget konkret, men mere lyst til at fordybe mig i materialet og være i gang. Squeeze maling ud af tuber og putte den på lærred, det er den følelsen jeg er interesseret i.

Jeg sidder ikke nødvendigvis inde med et budskab, som beskueren ad omveje skal finde frem til, men jeg er meget interesseret i det billedspil, der opstår når man sætter forskellige ting sammen. Men det evige spørgsmål er jo hvad man maler? Og det er måske et umuligt spørgsmål. Jeg har i hvertfald ikke svaret.

Jeg tror man skal se på kunstprocessen som en rejse, eller som den danske digter H.C. Andersen sagde: "At rejse er at leve."¹ Det har jeg tolket på den måde, at kunstprocessen er en rejse, uden destination. For hvis der skulle have været en destination, ville det være det ultimative værk og hvis man så har opnået det ultimative værk. Hvad gør man så? Er der nogen grund til at fortsætte? Spørgsmål uden svar er jo trods alt mere interessante end dem med. Det giver rum for refleksion og tænkning og det er det som er kunstens egentlige rolle. Nemlig at stille spørgsmål. Jeg ved ikke om jeg med denne tekst skal stille endnu flere spørgsmål, eller prøve at svare på nogen af dem?

Rum

Jeg er interesseret i rum og ved at overføre et rum til lærred, altså at gøre det fladt, er en måde at gøre det mere håndterligt på. Man overfører et rum til en flade, men samtidig skaber man jo et rum igen, et falsk, fladt rum, men i sin egen ret. Man kan se på det lidt som et nybygget hus, uden møbler. Når man har rummene, mangler man bare at indrette det.

Jeg bruger ofte ting der er omkring mig, simple ting, som at se ud af vinduet. Men jeg er jo ikke interesseret i at gengive mine omgivelser. Jeg er mere interesseret i at udplukke fragmenter af oplevelser og sætte dem samme, udfra en indre æstetisk logik. Det der så sker, er at de bliver sin

¹ H.C. Andersen, "Mit livs eventyr"

egen oplevelse, i form af et maleri. Det resulterer ofte i en umulig oplevelse, som giver én mulighed til at stille spørgsmål, for eksempel ved det at se ud af vinduet. Altså skabe billeder, som kommer fra virkeligheden, men som ikke forsøger at ligne virkeligheden.

Man tager funktionen ud af ting og objekter, for at genføde dem som nye ting, med ny betydning. Måske en form for reinkarnation, af elementer. Alle ved jo for eksempel hvordan en stol fungerer. Så det spændende er jo at vende den opfattelse på hovedet, for at se hvad der så sker. Måske er stolens skygge nu blevet det interessante element, som man så kan arbejde videre med. En form for afmaterialisering. Det er transformationen som er spændende, ikke stolen i sig selv.

Den danske maler Per Kirkeby, snakke om sine malerier som arkæologiske fund.² Altså at man graver en masse ting frem og smider dem ind i billederne. Og derved opstår en form for personlig arkæologi, som består af ens erfaringer, oplevelser, etc. Man kan jo se på det, på samme måde som når man graver et hul i jorden og kan se alle de forskellige lag. Det er de lag som udgør os som personer og som jo burde være en naturlig inspirations kilde. Det er jo også det der gør en kunstner spændende, at man formår at gøre sit eget liv basis for sin produktion, det at se tingene i gaden på en ny og anderledes måde, deri ligger kunsten.

Musik

Musik har altid været min vigtigste inspirationskilde og jeg maler aldrig uden. Der er ufattelige mængder inspiration at få fra musik og samtidig er det også den mest tilgængelige form for kunst, som alle mennesker har et forhold til. Jeg har ofte hørt en sang i loop og dedikeret et maleri til den. Det vil sige en slags billedgørelse af sangen. Det at lave et maleri som jo er en fysisk ting, ud fra noget uhåndterbart, som man kun kan opfatte med ørene, er meget spændende. Det handler om at bruge en af sine sanser og så oversætte den til en anden.

Jeg har brugt et amerikansk band som hedder Modest Mouse gentagne gange. Deres tekster er helt unikke, det er lidt ligesom den før nævnte stol. De er vendt på hovedet og pludselig for ordene en ny betydning. Jeg har jobbet ganske intenst med at ”oversætte” mange af deres sange til malerier. Det som er spændende i den process, er at man er nødt til at visualisere og skabe et billedunivers fra ting som ikke findes i den fysiske verden.

² Per Kirkeby, 122x122 maleri på masonit

Jeg lavede et maleri i 2010 til min bachelor afgangsudstilling, baseret på Modest Mouse sangen, ”Gravity Rides Everything”. Udover at være et vidunderligt stykke musik, handler sangen om tyngdekraften og hvordan den påvirker vores liv. Det at lave en sang om tyngdekraften, som ikke findes i den fysiske verden, men mere er en slags friktion mellem ting, fandt jeg meget interessant. Maleri handler jo i den grad meget om tyngdekraft, da den maling du påfører lærredet, helst skal blive der hvor den er lagt. Men maling der render ned af lærredet, er en bekræftelse af netop tyngdekraften. Og det synes jeg er en meget vigtig del af et maleri, at man kan se at det er lavet på et lærred der har stået op, så malingen er spildt eller render ned af lærredet. Det putter det ligesom på plads på en måde, eller man ved ihvertfald hvordan det er lavet og så er halvdelen af gåden løst.

Pizza og revolution

Som før nævnt, er jeg først og fremmest maler. Det betyder også at når jeg ser på kunst, er der hovedvægt på maleri. Jeg ved ikke om det er fordi jeg kan identificere mig med det, eller om det bare er den mest tilgængelige form for billedkunst. Det er lidt som den tyske maler Martin Kippenberger siger: ”Det er ligesom en pizza. Hvis du vender den, ved du hvad du har. Du ved ihvertfald hvad som er på både for og bagsiden.”³ Sådan er maleri for mig, når alt kommer til alt, er det jo bare farvet mudder på stof, spændt op på pinde. Men samtidig er det også en meget langsom personlig revolution, hvor man hele tiden kæmper mod lærredet som en slags diktator.

Jeg har ikke tal på hvor mange timer jeg har malet, men det er mange og alligevel føler jeg nogen gange at jeg er helt grøn i faget. For egentlig handler maleri om at give sig selv ”tilladelse” til at gøre ting. Det vil sige ting som man ikke har gjort før, men det er måske ligesom et værk man ikke forstår. Er grunden til at man ikke forstår det at man ikke har noget at sammenligne med? Noget nyt og unikt, det er svært at sætte fingeren på. Og hvis man så hele tiden arbejder med at tillade sig selv nye ting, har man jo hele tiden nye værktøjer at arbejde med.

Som den danske maler Tal R siger: ”Når du maler, kan du bilde dig selv ind, at du kan blive gift og skilt 100 gange i løbet af en dag. Det kan du jo ikke i det virkelige liv, det er for opslidende. Men du kan høre i billeder”.⁴

³ ”Kippenberger”, Taschen

⁴ www.kunstonline.dk/profil/tal_r.php

Det er præcis det jeg elsker ved at male, følelsen af at alt er mulig. Det eneste man behøver at gøre, som også er udfordringen, er at få det til at fungere. Og selvfølgelig ved jeg når jeg synes et maleri er ”godt”, men på den anden side, findes der jo mange lag af ”godt”. Og det er trods alt meget mere interessant at lave et dårligt maleri som er spændende, end et godt som ikke er det.

Jeg har prøvet at arbejde med andre materialer, men finder det lidt for åbent. Det vil sige at for eksempel med skulptur kan man jo bruge næsten alt som materiale, det er en jungle. Men med maleri har man altid det samme udgangspunkt, nemlig, malingen og det hvide lærred. Man kan se lidt på det, som det at spille guitar. Guitaren har været stort set den samme lige siden opfindelsen omkring 2.000 år. f.kr. Og alle der skal spille på en guitar, starter med samme udgangspunkt, nemlig den runde kasse med 6 strenge. Men der er utallige forskellige måder at spille på den, ligesom der er uendelige måder at lave et maleri på. Men pointen er, at udgangspunkterne er ens og personligt føler jeg det lidt betryggende at have et udgangspunkt. Det er lidt som at åbne klædeskabet om morgenen. Du er klar over alt det tøj du har, men du ved bare ikke hvilken kombination du skal have på i dag.

Afgangsudstillingen - territorium

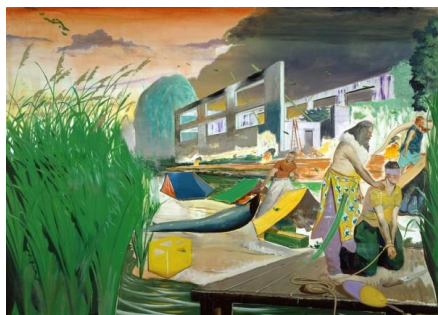
Vores afgangsudstilling kan man se på, på mange forskellige måder. Man kan gøre meget ud af den og gøre ”sit bedste”, eller man kan arbejde som normalt, følge sin process og se hvad der sker. Jeg har haft mange tanker om afgangsudstillingen, at jeg skulle lave noget grandtøst, nyt, banebrydende etc. Men er egentlig nået til det punkt hvor jeg har mest lyst til bare at arbejde som jeg hele tiden har gjort og så se hvad jeg kommer op med når tiden kommer. Det ville jo være umuligt at lave et værk som opsummerer hele mit kunstneriske virke og det er jeg heller ikke interesseret i. Det skal hellere være et udklip som viser hvor jeg står lige nu, med mulighed for forandringer. Aller helst vil jeg at mit bidrag til udstillingen, skal bliver som en lille sten i skoen, som man skal bruge lidt tid på at ryste ud.

Det er generelt svært for mig at forudse eller skrive om, hvad der skal ske, da jeg arbejder meget process orienteret. Jeg går i gang med et maleri med en idé, men den kan ændre sig utallige gange i løbet af processen og jeg er egentlig heller ikke interesseret i at forudse hvordan det færdige værk bliver. At bare få en idé op på lærred, uden rum for fornyelser, er uden interesse. Det er processen der er spændende, udforskning, eksperimentation og spontanitet. Det øjeblik hvor noget

uforudsigtbart sker er som en åbenbaring, en slags ”whauuu” oplevelse, hvor maleriet har ledet vejen til nyt territorium. Et territorium hvor man ikke har været før, men som pludselig åbner op en masse nye dører. Det er der jeg vil hen, det er ikke et sted som er let at finde, men når man er der så ved man det.

Dybt vand

To kunstnere jeg har været meget optaget af de sidste par år, er tyskeren Neo Rauch og danskeren Tal R. De er vidt forskellige og har vidt forskellige baggrunde, Danmark/Tyskland, men har begge to på deres egen måde en helt speciel tilgang til maleriet. Neo Rauch er illusionens mester, han maler landskaber som han fylder med mennesker og objekter fra forskellige tidsaldre. Ting som egentlig ikke passe sammen, men han formår altid på en eller anden forunderlige måde at få sine billeder til at fungere til det ypperste. I den anden del af skalaen har vi Tal R, som laver naive malerier med streg under maling. Hans billeder handler om det at male, hvordan man putter maling på lærred og flytter den rundt. Han er modsat Rauch ikke så interesseret i at malingen skal skabe illusioner, men mere at maling skal ha lov til at være maling.

Neo Rauch

Tal R

Jeg har hentet meget inspiration fra begge sider og synes det er spændende at arbejde med billeder hvor jeg både kan være naiv, men samtidig koncentrere mig om at faktisk male objekter, der findes i det virkelige liv. De to forskellige stile, laver så et billedligt spil hvor de egentlig begge knækker lidt og man er lidt i tvivl om hvad som foregår. Man er derude hvor man ikke kan bunde og det eneste man kan gøre, er at lære at svømme. I det øjeblik man mister kontrollen over et maleri, sker der noget man ikke kunne forudse og nye ting kommer til overfladen. Så kan man sætte sig tilbage og tænke; hvad skal jeg så gøre med det? Så må man tage nogen nye greb i brug for ikke at drukne

og dem kan man så tage med sig videre til næste gang, man er på dybt vand. Nogen gange kan man selvfølgelig være smart at tage en redningsvest med når man skal svømme, altså bruge nogen løsninger som har fungeret før. Men jeg synes det er vigtigt at holde det nyt og ikke falde i fælden og blive en slags samlebåndskunstner. Jeg er ikke interesseret i at være ”ham med husene”, eller noget i den stil. Jeg vil ikke sættes i bås og tror heller ikke det at blive for komfortabel i sit udtryk gavner arbejdet.

Heute fertig, Morgen denken

Den før nævnte tysker Martin Kippenberger, lavede i 1986 et billede, hvor jeg har bidt mærke i tittelen, ”Heute denken, Morgen fertig”.

Det jeg har indset med denne tittel er at den er vendt forkert, ihvertfald for mig. Jeg er mere til ”heute fertig, morgen denken”, nemlig at lave værket færdig i dag og tænker over det i morgen. Jeg har prøvet mange gange at have en slags plan over hvordan et maleri skal forløbe, men det holder aldrig. Så jeg er kommet frem til konklusionen, at jeg ikke skal tænke så meget over et maleri når jeg er i gang med det. Bare lad det leve sit liv. Men det er tiden efter det er færdig som skal bruges til at give det mening. Der finder eller laver jeg en passende tittel og den spiller jo en stor rolle i at definere et værk. Jeg bruger ord både for at forklare værket for beskueren, men lige meget mig selv. Hvis jeg har et værk jeg ikke helt forstår, kan det faktisk hjælpe meget med at læse en bog, eller høre en sang etc. Så kommer tittelen af sig selv og fungerer næsten som et element i maleriet. Alle

mine værk har en tittel, det fungerer som en ny brik som skal finde sin plads med de andre, i det store puslespil, som maleriet er. Man kan også bruge titler som vildleder publikum og derved gør dem nødt til at tænke over værket endnu mere. For en tittel som forklarer et værk, er jo heller ikke interessant. Det er spillet mellem det visuelle og det skrevne som er spændende.

Opdatering

En anden spændende ting man kan snakke om, er et maleris gyldighed, eller udløbsdato. Jeg har mange gange lavet et maleri som jeg synes var godt, hvor jeg bagefter har stillet det væk i noget tid. Når man så tar det frem igen, har det for det første mistet den skabelsesfølelse man havde da man lavede det. Men man har også bevæget sig længere og måske lært nogen nye greb, som så vil passe det gamle billede. Så synes jeg det er en herlig ting at ”opdatere” billedet, altså gøre et gammelt maleri nyt. Ikke male det over, men bare flytte lidt om på det.

Jeg har mange gange tænkt, at hvis jeg skulle have en stor udstilling i morgen, skal alle malerierne kunne blive valgt. Altså de skal være gode nok (for mig), til at blive inkuderet og hvis de ikke er det, så skal de opdateres. Det er spændende at have malerier som indeholder elementer fra forskellige tidspunkter og ikke kun nye ting.

Opsummering

Det er vanskeligt at komme til en egentlig konklusion, da alt det jeg har skrevet om er i konstant forandring. Men jeg er kommet frem til at jeg har udviklet et malerisk, æstetisk sprog og en arbejdsmetode, som jeg benytter til at prøve at komme frem til, hvad maleriet er for mig. Jeg er interesseret i rum, maleri som arkæologi og det uartikulerede i musik. Den lille revolution, maleriet som en diktator; at man hver eneste gang begynder på nyt, med nye forudsætninger og definerer bagefter.

I processen med denne tekst, har jeg arbejdet kontinuerligt med maleriet på siden, blandt andet med afgangsudstilling i tankerne. Og jeg må indrømme at tekst skrivningen faktisk har hjulpet mig til at komme lidt nærmere mine billeder. Ellers sagt på en anden måde; den har forklaret for mig hvad jeg prøver på og også gjort mig opmærksom på at det ikke handler om hvorfor man gør noget, men mere hvad man gør. Der er jo nok ting i verden som er selvsagt og det er ikke kunstens rolle at passe ind i en predefineret bås.

Kildefortegnelse

Primære kilder

1. "At rejse er at leve", citat fra H.C. Andersens "Mit livs eventyr" udgivet af Erling Rørdam 1926
2. Per Kirkeby, 122x122, Maleri på masonit, Louisiana Museum for Moderne Kunst, Humlebæk, 2002
3. "Kippenberger", Taschen, udgivet i forbindelse med udstillingen, "Martin Kippenberger", Palacio de Velázquez, Parque del Retiro/Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia, Oktober 20, 2004 – Januar 10, 2005
4. Interview med Tal R, www.kunstonline.dk/profil/tal_r.php4

Sekundære kilder

5. Philip Guston: Collected Writings, Lectures, and Conversations, University of California press, 2010
6. "Per Kirkeby", udgivet i forbindelse med udstilling på Tate Modern, London, 2009
7. "Mama Johnny", Jonathan Meese, Contemporary Fine Arts, Berlin, 2007
8. Neo Rauch: "Randgebiet", Galerie für Zeitgenössische Kunst, Leipzig, 2000
9. Interview med Tal R, www.kopenhagen.dk/interviews/tal_interview_med_tal_r/
10. "The sum", Tal R, Louisiana Museum for Moderne Kunst, 2007